

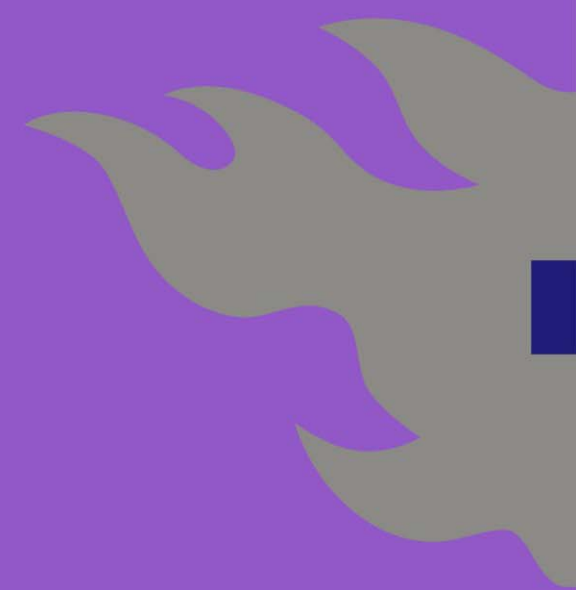

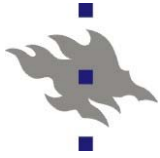
HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

HYMY I –työryhmän perintö

Jaana Hallamaa

10. maaliskuuta 2008

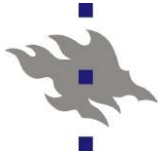
- Miksi HYMY I perustettiin?
- Mitä lähdettiin etsimään?
- Mitä löydettiin?
- Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Taustaa

Tieteen etiikassa on **kolmentyyppisiä kysymyksiä**

1. Tieteen ja yhteiskunnan suhdetta koskevat kysymykset
Erityisesti tieteen riippumattomuus ja autonomia
2. Tieteen ja tutkimuskohteen suhdetta koskevat
kysymykset
Erityisesti tutkimuskohdetta vahingoittava tutkimus
3. Tieteen sisäinen etiikka eli varsinainen tutkimusetiikka

Tutkimusetiikka

■ Voidaan erottaa:

positiivinen puoli eli hyvä tieteellinen käytäntö

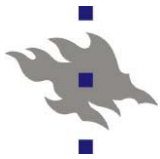
negatiivinen puoli eli vilppi tieteellisessä toiminnassa

sepittäminen

vääristely

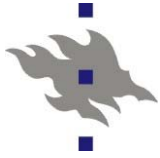
luvaton lainaaminen

anastaminen

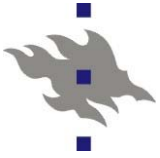
Etiikka tutkimuksen ongelmana

- Tiede ja yhteiskunta
Erityisesti tieteet, jotka tuottavat (taloudellisesti kannattavia) sovelluksia
- Tiede ja tutkimuskohde
Erityisesti lääketiede ja tieteenalat, joissa puututaan ihmisen fyysiseen koskemattomuuteen
- Tieteen sisäinen etiikka
Erityisesti tieteet, joissa tutkimusaineiston manipuloiminen on helppoa ja joissa tutkimuksen tuottamat palkinnot ovat suuria.

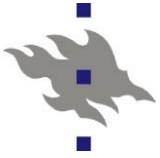
HYMY-tieteet ja etiikka

- Yleisesti ajatellaan, että HYMY-tieteet eivät vahingoita yhteiskuntaa eivätkä tutkimuskohteitaan.
HYMY-tieteissä vilppi ei juuri tuo lisäarvoa.
- HYMY-tieteet jäävät helposti tutkimuseettisen huomion katvealueelle.

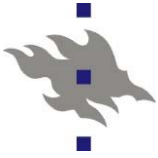
Miksi HYMY I perustettiin?

- Eräänä päivänä posti toi Tutkimuseettiseen neuvottelukuntaan paksun kirjeen...
- Myös HYMY-tieteet voivat vahingoittaa tutkimuskohteita.
- HYMY-alojen edustajilla voi olla **naiivi** käsitys oman tutkimuksensa merkityksestä.
- Koska tarkoitus on tuottaa tietoa, jota voidaan käyttää ihmisten auttamiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen, tutkimus ei voi vahingoittaa kohdettaan.
- HYMY-aloilla on erityiskysymyksiä, joiden selvittäminen edellyttää keskittymistä pelkästään niihin.

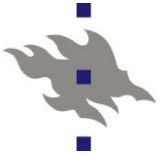
HYMY I -työryhmä

- Työryhmä Jaana Hallamaa, Veikko Launis, Salla Lötjönen ja Irma Sorvali
- Työryhmän tehtäväksi annettiin selvittää
Ihmistieteiden eettiset käytännöt ja toimintatavat
Etiikan opetuksen toteutuminen
Eettisen lisäohjeistuksen ja valvonnan tarve
- Tehtävä päätettiin toteuttaa kokoamalla kirja ***Etiikkaa ihmistieteille***

Mitä löydettiin?

- HYMY-alojen tutkimuskohteet, –intressit ja –menetelmät poikkeavat toisistaan.
- Ei ole yhteistä HYMY-alojen erityisetiikkaa.
- Niihin kaikkiin voidaan ja pitää soveltaa yleisiä tutkimuseettisiä normeja.
- Jokaisella tieteenalalla on omia eettisiä kysymyksiä.
- Yleistä HYMY-alojen normistoa ei voida luoda.

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

- Vaatimukset eettisestä ennakoarvioinnista voimistuvat myös HYMY-aloilla.
- Vaatimukset eivät perustu (Suomessa) havaittuihin väärinkäyttöksiin vaan kansainväliseen kehitykseen.
- Yleistyvän käsityksen mukaan institutionaalistetun säätelyn avulla voidaan ratkaista moraaliluonteisia ongelmia.
- Eettinen ennakoarviointi ja säätely **eivät** takaa tutkimuksen eettistä laatua.
- Eettinen ennakoarviointi lisää vääjäämättä byrokratiaa.